

дедалі вдосконалюватимуться, а масштаби промислового шпигунства, як і економічної розвідки, зростатимуть.

Найбільш поширені форми промислового шпигунства: крадіжка інформаційного носія з даними, що представляють комерційну або службову таємницю; впровадження шпигуна, який мав би можливість доступу до конфіденційної інформації; підкуп людини, що володіє інформацією; прослуховування телефонів, перегляд кореспонденції

Згідно з оцінками американських експертів, втрати, яких зазнали фірми та корпорації у США внаслідок економічного шпигунства, становлять близько 100 млрд. доларів на рік. Попри загрози, що становить недобросовісна конкуренція, лише 37% українських підприємців усвідомлюють необхідність цілеспрямованого захисту своїх комерційних таємниць.

Світовий досвід захисту комерційних секретів фірм переконує, що успіх у цій справі може гарантувати лише комплексний підхід, що поєднує адміністративно-організаційні та соціально-психологічні заходи.

Отже слід зазначити, що захист комерційної інформації підприємства є дуже важливою сферою, яка забезпечує ефективну діяльність підприємств у національній економіці та стабілізацію економіки в цілому. Але, на жаль, більшість підприємств нашої країни та сусідніх з нами країн не використовують необхідних заходів захисту від промислового шпигунства, що погано впливає на економічний стан країни.

ЗОВНІШНІ ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВА

Ю.О. ЛИТВИНЕНКО, *магістрант*

Сумський державний університет

40007 Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, буд. 2

E-mail: U.Litvinenko@mail.ru

На сьогоднішній день однією з важливіших задач науки і практики стає розробка та реалізація системи економічної безпеки підприємств. Українські підприємства змушені адаптуватись до умов політичної та соціально-економічної нестабільності і вести пошук адекватних рішень складних проблем і шляхів зниження загроз свого функціонування. Виникає потреба у своєчасному попередженню, подоланню цих загроз і компенсації негативного впливу від їх дії.

Зарубіжними та вітчизняними науковцями проведено достатньо досліджень з питань економічної безпеки підприємств, а саме: П.А. Колпаковим, Г. Ляного, І. Шевченко, Л.Г. Шемаєвою та інш.

Під загрозою розуміється сукупність умов, процесів, факторів, що перешкоджають реалізації економічних інтересів суб'єктів господарської діяльності чи створюючи небезпеку для них .

Причини появи загроз можуть бути різними, але, як свідчить вітчизняний досвід, найбільш суттєвою є неузгодження інтересів підприємства з постачальниками.

У науковій літературі визначається, що економічною безпекою підприємства є стан його захищеності від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, дестабілізаційних чинників. До зовнішніх загроз і чинників належать: протиправна діяльність кримінальних структур, конкурентів, фірм і фізичних осіб, що займаються промисловим шпигунством або шахрайством, неспроможних ділових партнерів, раніше звільнених за різну провину співробітників підприємства, а також правопорушення з боку корумпованих елементів з представників правоохоронних органів і органів контролю.

Шляхів запобігання зовнішнім загрозам у розрізі функціональних складових економічної безпеки:

- посилення техніко-технологічної складової економічної безпеки підприємства досягається шляхом поширення використання інноваційних технологій у виробничому процесі, а також впровадження технологій енергозбереження в технологічному процесі, що дозволить скоротити собівартість продукції та зменшити залежність підприємства від змін цінової політики постачальників паливно-енергетичних ресурсів;

- фінансова складова економічної безпеки оптимізується за рахунок активізації маркетингової діяльності, що передбачає диверсифікацію ринків збуту, освоєння нових видів продукції;

- зміцнення кадрової складової економічної безпеки відбувається шляхом посилення мотивації працівників через фінансові та нефінансові стимули.

Для попередження і нейтралізації загроз безпеці необхідна постійна діагностика кризових ситуацій підприємства, включаючи моніторинг факторів, що викликають загрози, розрахунок порогових значень економічної безпеки.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ НА ЕТАПІ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

А.І. ОСАДЧА, *магістрант*

Сумський державний університет

40007 Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, буд. 2

e-mail: alla_baranova@ukr.net

Процес формування ринкової економіки в Україні посилює конкуренцію, яка стає основним механізмом регулювання господарського процесу. На функціонування підприємства впливають зміни, що відбуваються як у зовнішньому, так й у внутрішньому середовищі його діяльності. Вони характеризуються нестабільністю і потребують швидкої реакції керівників підприємств, знання ними законів розвитку та виживання в ринкових умовах. Усе це по-новому ставить питання про управління підприємством як суб'єктом